

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ**ԳԻԼԳԱՄԷՇԻ ԴԻԻՑԱԶՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ****ՍԻՒՆԱԿ ԶՈՐԲՈՐԴ**

1. — Անասունները հասան, անոնց սիրտը
կը բերկրի ջուրին մօտ:
2. — Ահա՛ ան՝ էնկիզուն՝ շառաւիղը լե-
րան,
3. — զաւարիք կ'ուտէ ան, վիթերու կող-
քին.
4. — պաճարին հետ, կ'ըմպէ զուռէն.
5. — անասուններու առնթիւ, իր սիր-
տը կը հրճուի ջուրին մօտ:
6. — Պերճաղիճը տեսաւ զայն՝ վայրի
մարդը՝
7. — անընտելը՝ խորերէն արձակա-
զաշտի:
8. — «Ա՛ն է, աղի՛ճ, մերկացուր ստինք-
ներդ.
9. — բաց քու գոգը, որպէսզի առնէ քու
հեշտանքը.
10. — մի ամէնար առնելու անոր տըռ-
փանքը⁽²¹⁾.
11. — անմիջապէս որ տեսնայ քեզ, պիտի
քեզի մերձենայ.
12. — հանէ զգետադ, թող ան երկարի
քու վրայ.
13. — կատարէ անոր՝ (սա) վայրենիին,
զորձը կնոջ.
14. — պիտի զինքն ուրանայ իր պաճարը,
որ մեծցաւ իր արձակազաշտին վրայ.
15. — իր սէրը քաշուեցաւ⁽²²⁾ զէպի քեզ:
16. — Աղիճը մերկացուց իր ստինքները,
բացաւ իր գոգը, ու ան առաւ ա-
նոր հեշտանքը.
17. — չվարանեցաւ, առաւ անոր տըռ-
փանքը.
18. — հանեց իր զգետադ, ու ան երկարե-
ցաւ իր վրայ.

⁽²¹⁾ Na-pis-su բառ առ բառ «չունէ» կը նշա-
նակէ. տե՛ս Zeitschrift für Assyriologie, XLII, 1934, էջ 100.

⁽²²⁾ St'w Th. Jacobsen, Acta Orientalia, VIII, 1929, էջ 67; Zeitschrift für Assyriologie, XLII, էջ 101; James B. Pritchard, Ancient Near Eastern Texts relating to the Old Testament, էջ 75.

19. — կատարեց անոր՝ (սա) վայրենիին,
զորձը կնոջ.
20. — Անոր սէրը քաշուեցաւ զէպի իրեն:
21. — Վեց օր է եօթը զիշեր, էնկիզուն
հլաւ ու զուգուեցաւ պերճաղիճին
հետ.
22. — անոր հրապոյրներէն յագնայէ վերջ⁽²³⁾.
23. — զեհեղեց իր դեմքը՝ (զարձաւ) զէպի
իր պաճարը.
24. — երբ զինքը՝ էնկիզուն տեսաւ, վիթեր
խոյս տուին.
25. — պաճարն արձակազաշտի ճեռացաւ
իրմէ⁽²⁴⁾.
26. — էնկիզուն ջանաց փութալ. իր մար-
մինն էր (կարճեւ) շարայուած.
27. — իր ծուկները կեցաց, մեկնա՛ծ էր իր
պաճարը.
28. — էնկիզուն անգօր էր դարձած, իր
վագքը⁽²⁵⁾ չէր ալլել առաջուայ պէս:
29. — Բայց ան (այժմ) ունէր ուշիմութիւն,
աւելի [ըն]դարձակ հասկացողութիւն.
30. — վերադարձաւ (ու) նստաւ աղիճի ու-
մերուն:
31. — Դիտելով զէմքը պերճաղիճին:
32. — Իր ականջները կը լսեն, (ինչ որ)
աղիճը կը խօսի:
33. — [Պերճաղիճը] ըսաւ անոր՝ էնկի-
զուն:
34. — «[Իմաստուն հս, ո՛վ էնկիզու,
դերթ աստուծոյ մը դարձար.

⁽²³⁾ Բանաստեղծական հարուստ խառնուածք
մը կ'աւետեն սա տողերը. Խուզարկու վերջու-
ծումով մը, հեղինակը կը փոխէ հոգեբանական
յատակը էնկիզունի այլափոխումին, պերճաղիճին
հետ իր մօտեցումներէն զոյաւորուած. երբ յա-
ջորդական փուլեր կը բնորոշեն էնկիզունի վե-
րելքը զուտ անասնական խոսքանութենէ մը,
զէպի իմացական մակարդակը:

Ա. — Սեռային յարաբերութիւնները կ'ուժա-
թափեն իր ֆիզիքական ճարտարութիւնները.
Վիթերու կողքին արձակազաշտային կեանք մը,
անմատչելի բերդի մը երկրւղը կը ներշնչէ իրեն:

Բ. — Իր շուտափոյժ հոգեփոխումը՝ ինքնա-
զիտակցութիւնը իբրեւ մարդ, կը հեռացնէ զինքն
անասուններու մտերմութենէն ու կը վերադառ-
նէ կնոջ:

Գ. — Իմացական ու զգացական շրջափոխու-
մին առնթիւ, բանաստեղծը չի խուսափիր նաեւ
մարմնական ձեւափոխում մը նշմարելէ. — «Ի՞նչ
զէմքն արտափայլեց», «փեսայի մը նման է»
Orientalia, էջ 26:

⁽²⁴⁾ Zumri-shu բառ առ բառ «իւր մարմնէն»:

⁽²⁵⁾ Orientalia, XVII, 1948, էջ 26:

35. — ինչ⁶⁰ անասուններու հետ կը դե-
գերիս արձակադաշտի վրայ.
36. — Ե՛կ, առաջնորդեմ քեզ, ցանկա-
պատեալ Ուրուկը,
37. — դէպի տաճարն անարատ՝ բնա[կա]-
րանը Անուի և Իշտարի.
38. — վայրը՝ ուր Գիլգամէշն է զօրու-
թեամբ անթերի,
39. — որ կը յաղթէ մարդոց, զոմէշի մը
պէս:
40. — Մինչ կը խօսէր անոր, իր բառերը
հաճելի կը թուէին.
41. — բարեկամ մը կը փնտռէր, մէկը որ
հասկնար իր սիրտը:
42. — Էնկիդուն ըսաւ անոր՝ աղիճին:
43. — «Ե՛կ, ո՛վ պերճազիճ, տա՛ր զիս,
44. — տաճարն անարատ (ու) սրբազան՝
բնակարանը Անուի (և) Իշտարի,
45. — ուր Գիլգամէշն է զօրութեամբ ան-
թերի,
46. — որ յաղթական է մարդոց վերեւ,
զոմէշի մը հանգոյն:
47. — Ես պիտի իրեն ասպարէզ կարգամ,
ու խօսիմ [պիտի] անվե[հերօրէն]:

Ս Ի Ն Ա Վ Հ Ի Ն Գ Ե Ր Ո Ր Դ

1. — [Պիտի պո]ւամ Ուրուկի մէջ. Ե՛ս
եմ հզօրը.
2. — [Ե՛ս] պիտի ճակատագրերը չըջեմ.
3. — [ան որ] ծնած էր արձակադաշտի
վրայ, հ[զօր] է. զօրութիւն ունի
ան:
4. — «Ե՛կ ուրեմն, երթա՛նք, որպէսզի
տեսնէ ան» քու գէմքը.
5. — [ցուցնեմ պիտի քեզի Գիլգամէշը].
զիտեմ ես թէ [ո՛ւր] է ան.
6. — Ե՛կ, ո՛վ Էնկիդու, զ[էպի Ուրուկն]
ցանկապատեալ.
7. — ու[ր] կը սի[զա]ն [մար]դիկ, տա-
րազներով հանդիսական.
8. — (ուր) [հան]ապազ, օր մըն է տօ-
նական:
9. — Ուր
10. — և ա[ղիճ]ներ . . . կերպարանքը.
11. — հեշտանքով են [առ]իւ,
բերկրա[զե]զ.
12. — զիշերը, [անոնք] կ'երկարեն հզօր-
ները անկողնի վրայ:
13. — Ո՛վ Էնկիդու, [որ կը հր]ճուիս ապ-
րելով.

14. — քեզի պիտի Գիլգամէշը ցուցնեմ՝
զուարթ մարդ մը.
15. — նայէ՛ անոր, զիտէ՛ անոր գէմքը,
16. — առնութեամբ է շողողուն, կենսու-
նակութիւն ունի ան.
17. — մարմինն իր բովանդակ, [հեշտ]ան-
քով է թաթաւուն.
18. — հզօր է ան քեզմէ.
19. — ցերեկ և գիշեր չի հանգչիր ան եր-
բէք:
20. — Էնկիդու, հրաժարէ՛ քու գոռոզու-
թենէն.
21. — Գիլգամէշ՝ զոր Շամաշ կը սիրէ,
22. — Անուն, Էնկիլը⁽²⁶⁾ և Էան⁽²⁷⁾ անոր
հասողութիւնն են ընդլայնած.
23. — նախ քան որ դուն զայիւ լիւնէն,
24. — Գիլգամէշ, Ուրուկի մէջ, քեզ (իր)
երազներուն մէջ տեսաւ:
25. — Յիւրաւի, Գիլգամէշ ելաւ յայտնելու
(իր) երազները, ըսելով իր մօր:
26. — «Մայրիկ, այս գիշեր երազ մը տե-
սայ.
27. — աստղերն էին երկնքին մէջ.
28. — [մի]ն կաւ իմ վրայ, կարծես
բանակն ըլլար երկնքի.
29. — զայն վերցնել փորձեցի, (չափա-
զանց) ծանրակիր⁽²⁸⁾ էր ինձ համար.
30. — զայն հեռացնել ուզեցի, չկրցայ
զայն տեղափոխել.
31. — [անոր] չուրջն էր կեցած Ուրուկ եր-
կիրը.
32. — [անոր բոլորտիքն էր խմբուած եր-
կիրը].
33. — զէ[պի հոն] [կը փութար] [խու-
տ]անը.
34. — [մարդիկ] [կը խոն]ուէին անոր
չուրջ.
35. — . . . իմ [ըն]կերները անոր ոտքերը
կը համբուէին.
36. — հակեցայ անոր վրայ. [զեր]թ կնոջ
մը (վրայ).
37. — [ու] զրի զայն [քու] ոտքերուն.
38. — [որպէսզի] զայն բազա[տես] ինծի
հետ:

(26) Նիպպուր քաղաքի մէջ պաշտուած՝ «Տէր-
աստուածը երկրներու»:

(27) Զուրի աստուածը՝ Էրիդու քաղաքի մէջ
պաշտուած, որուն սահմանները կը միջնուէին
ստորերկրեայ աշխարհին մէջ:

(28) da-an՝ բառ առ բառ «հզօր» նշանակող:

39. — [Իմաստուն մայրը Գիլգամէշին վ]արժ
ամէն գիտութեան, ըսաւ իր տիրոջ .
40. — Նինսուն⁽²⁹⁾, իմաստունը՝ հմուտ
ամէն գիտութեան, ըսաւ Գիլգամէշին .
41. — «Բ[ու մրցակիցն է նման]՝ ասագե-
ր[ուն] երկնքի .
42. — այն որ ինկաւ քու վրայ . [եր]կնքի
[բանակն էր կարծես] .
43. — [զայն վերցնել փորձեցիր, սակայն]
(չափազանց) [ծանրա]կիր էր քեզ
համար .
44. — [ուղեցիր զայն հեռացնել, բայց
չ]կրցար տեղափոխել զայն .
45. — [ու զրիւր] զայն իմ ոտքերուն .
46. — [որպէսզի] բազդա[տեմ] զայն քեզի
հետ .
47. — որուն վրայ [ծոկ]ցար, [կարծես
կնոջ մը վրայ ըլլար] .

Ս Ի Ն Ա Կ Վ Ե Ց Ե Ր Ո Ր Դ

1. — [Քաջ ըն]կեր [մըն է] ան՝ որ կ'օգնէ
[իր բարեկամին] կարօտութեան մէջ .
2. — [հզօրագոյնն է ան երկրին] . արի-
ութիւն [ուն]ի ան .
3. — [իր զօր]ութիւնն է հզօր, [զերթ]
զօրքին երկնքի .
4. — որուն վրայ [հակե]ցար, [կնոջ մը
վրայ ըլլար կարծես] .
5. — [ահա՛ իմաստը՝ պիտի ան չ]լքէ
[քե]զ [երբէք] .
6. — [այս է մեկ]նութիւնը քու երազին .
7. — [Գիլգամէշ ըսաւ զարձեւել] իր մօր .
8. — «[Մայրիկ], տես[այ] ուրիշ երազ մը .
9. — [Յանկապատ]եալ [Ուրուկի մէջ]՝
կացին մըն էր ձգուած, և հաւաք-
ուած էին անոր շուրջ .
10. — [Ուրուկ եր]կիրը, անոր շուրջը կը
գտնուէր .
11. — [երկիրը ժող]վուած էր անոր շուրջ .
12. — [ամ]բոխը [կը խուժէր] անոր մօտ .
13. — զր[ի] զայն քու ոտքերուն .
14. — [ու] հակեցայ անոր վրայ, կարծես
կնոջ մը (վրայ ըլլար) .
15. — [որպէսզի] զայն ինծի հետ բազդա-
տ[եմ] .
16. — [Գիլգամէշի մայրը՝ իմ]աստունը,
որ վարժ է ամէն գիտութեան, ըսաւ
իր զաւկին .
17. — [Նինսուն՝ ու] շիւր, որ հմուտ է ամէն
գիտութեան, ըսաւ Գիլգամէշին .
18. — «[Կացինը] զոր գուն տեսար, մարդ
մըն է .
19. — որուն վրայ հակեցար, կարծես կնոջ
մը (վրայ ըլլար) .
20. — [որպէսզի] զայն քեզի հետ բազդա-
տեմ .
21. — քաջ ընկեր մըն է ան, որ կ'օգնէ
բարեկամին կարօտութեան մէջ .
22. — [հզօրագոյնն է ան երկրին] . արի-
ութիւն ունի .
23. — իր զօրութիւնն է հզօր, [զերթ] զօր-
քին եր]կնքի .
24. — [Գիլգամէշ քացաւ իր բերանը], ու
ըսաւ իր մօր .
25. — «Իցի՛ւ⁽³⁰⁾ թէ վիճակի ինձ [այս] մեծ
[ճակատագիր մը իբրեւ] .
26. — որպէսզի կարենամ [զայն իբրեւ ըն-
կեր] ունենալ .
27. — . . . ես .
28. — [Գիլգամէշ յայտնեց այսպէս] իր ե-
րազները .
29. — [աղիճը] խօսեցաւ Էնկիդուին .
30. — [ու նստեցան] երկուքն ալ .
31. — [Էնկիդուն նստած էր] անոր աջէն .
32. — [Վերջաբան . — Տախտակ Առաջին՝
«Ան որ տեսաւ ամէն ինչ, թող զայն
ծանօթաց]նէ երկրին» (խորագրուած
երկին) .
33. — . . . որ կ'ապաւինի Նինիլին՝ (էն-
լիլ աստուծոյ ամուսինը)
34. — . . . Ասուր .

Տ Ա Ն Տ Ա Կ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ

Ասուրական բնագրին երկրորդ տախ-
տակը չափազանց հատուածական է, թարգ-
մանութեան համար Ստորե ներկայացուածը
Հին Բաբելականն է, Pennsylvania-յ տախ-
տակէն աւելուած՝ հրատարակուած S. Lang-
donի կողմէ, The Epic of Gilgamesh, խորա-
գրին ներքեւ, Philadelphia, 1917, իր կար-
գին վերաքննուած Morris Jastrow-ի և A. T.
Clay-ի կողմէ. An Old Babylonian Version of
the Gilgamesh Epic երկասիրութեան մէջ,

(29) Գիլգամէշի մայրը .

(30) S. 67 u Zeitschrift für Assyriologie, XLII, էջ
104 .

New Haven, 1920, էջ 103-6. Հրատարակ-
ուած նաև R. Campbell Thompsonի The
Epic of Gilgamesh-ի մէջ, Oxford, 1930, էջ
20-24.

Ս Ի Տ Ե Ս Կ Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

1. — Գիւղամէշը եւաւ յայտնելու երազը,
2. — ըսելով իր մօր,
3. — «Մայրիկ, գիշերը,
4. — զուարթ էի ու կը շրջագայէի,
5. — զիւցազներու միջև:
6. — Աստղերն երեւցան երկնքի մէջ.
7. — [զօ]րքն երկնքի ինկաւ իմ վրայ.
8. — զայն վերցնել փորձեցի, չափազանց
ծանրակիր էր ինձ համար.
9. — զայն հեռացնել ուզեցի, չկրցայ
զայն տեղափոխել.
10. — Ուրուկ երկիրը հաւաքուած էր ա-
նոր շուրջ.
11. — մինչ զիւցազները կը համբուրէին ա-
նոր ոտքերը.
12. — զեռեղեցի ճակատս (անոր) դէմ,
13. — (ու) անոնք օգնեցին ինձ.
14. — զայն վերցուցի ու բերի քեզիս:
15. — Գիւղամէշի մայրը, որ հմուտ է ա-
մէն ինչի,
16. — ըսաւ Գիւղամէշին:
17. — «Երբաւի, ո՞վ Գիւղամէշ, քեզի հան-
գոյն մէկը.
18. — ծնած է արձակադաշտի վրայ.
19. — բացօդեան⁽²¹⁾ է զայն սնուցած.
20. — երբ տեսնես զայն, պիտի բերկրիս
[ինչպէս կնոջ մը վրայ]:
21. — Գիւցազները պիտի անոր ոտքերն
համբուրեն.
22. — զայն պիտի դրկես . . . զայն,
23. — (ու) պիտի առաջնորդես զայն ինծի:
24. — քնացաւ, և տեսաւ ուրիշ [երազ մը],
25. — (ու) ըսաւ իր մօր:
26. — «[Մայրիկ], տեսայ ուրիշ [երազ մը].
27. — . . . փողոցին մէջ,
28. — [Ուրուկի], շուկան,
29. — կացին մըն էր ձգուած,
30. — ու հաւաքուած էին անոր շուրջ.
31. — զաւով կացինին, անոր ձեւն էր
տարբեր.
32. — զիտեցի զայն ու հրճուեցայ.

33. — սիրեցի զայն. ու կարծես կնոջ մը
(վրայ ըլլար),
34. — հակեցայ անոր վրայ.
35. — առի զայն, ու զայն զեռեղեցի,
36. — իմ մօտս:
37. — Գիւղամէշի մայրը, որ հմուտ է ա-
մէն ինչի,
38. — [ըսաւ Գիւղամէշին]:

Փոքրիկ ճեղքուած ք մը.

Ս Ի Տ Ե Ս Կ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ

1. — «Որովհետեւ բաղդա[տե]ցի զայն քե-
զի հետս:
2. — Մինչ Գիւղամէշ կը յայտնէ (իր) ե-
րազները,
3. — Էնկի[դուն] կը նստի պերճադիճին
առջև:
4. — . . . երկու քը.
5. — [Էնկիդուն] մոռցաւ, թէ ուր էր
ծնած.
6. — վեց օր և եօթը գիշեր,
7. — Էն[կիդուն],
8. — զուգուեցաւ ա[դիճ]ին հետ.
9. — (ապա) պերճա[դիճը] բացաւ իր բե-
րանը,
10. — ու [ըս]աւ Էնկիդունին:
11. — «Կը դիտեմ քեզ, ո՞վ Էնկիդուն, աս-
տուծոյ մը նման զարձար.
12. — ինչո՞ւ անասուններուն հետ,
13. — կը զեզերիս արձակադաշտի վրայ.
14. — ե՛կ, պիտի քեզ առաջնորդեմ,
15. — զէպի [Ուրուկը], շուկան.
16. — զէպի տաճարն [ան]արատ՝ բնակա-
րանը Անուի.
17. — ե՛կ, ո՞վ Էնկիդուն, պիտի քեզ տանիմ,
18. — զէպի Էաննան՝ բնակարանը Անուի,
19. — ուր [Գիւղամէշն] է գործ քերով [ան-
թերի]:
20. — Ու զօ[ւն], զ[երթ . . .].
21. — [պիտի զայն սիր]ես, քու անձին
[պէս]:
22. — ե՛կ, ե՛կ դեռն[էն].
23. — մահիճը խաշնարածիս:
24. — Ունկնորեց անոր խօսքերը, հաւա-
նեցաւ անոր խորհուրդին.
25. — խրատը կնոջ.
26. — թափանցեց իր սիրտը.
27. — պատուեց (իր) հագուստը (երկու քի).
28. — մէկ (կտոր)ով զայն զգեստաւորեց,

(21) A. Heidel, The Gilgamesh Epic and Old
Testament Parallels, Chicago, Illinois, 1945, էջ 26.

ԵԿԵՂԵՅԱՆ-ՊԵՏՐՈՍԿԱՆ

ՄԵՐ ՆԱԽՆԵԱՅ ՀԱՒԱՏՔԸ

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բազմավիճակի Մայիսի թիւին մէջ Գեր. Հ. Ներսէս Տէր Ներսէսեան յօդուած մը ունի «Մեր Նախնեաց Հաւատքը Տիրամօր Անարատ Յղութեան Մասին» վերնագրով, ուր շատակ տեսութիւններու հետ խառնուած են նաև սխալ կարծիքներ, որոնցմով պիտի չզբաղէինք եթէ մեր անունն ալ չտեսնուէր իր գրութեան վերջերը և թիւր վերագրումներ կատարուած չըլլային մեր նկատմամբ:

Գեր. յօդուածագիրը տասնհօգուս էջերու վրայ փռած է իր գրութիւնը ի ցոյց դնելով առատութիւնը իր վրիպանքներուն, որոնցմէ մէկ քանին աւելորդ չէ մատնանշել, զգուշացնելու համար մեր հաւատացեալ եղբայրները որ չսայթաքին այդ կարգի գրուածքներու միակողմանի և ծեփծեփուն դարձուածներէն:

1. — էջ 158, Գեր. յօդուածագիրը իրրեւ «Հեղինակաւոր աստուածաբանի» մը

29. — միւս հագուստով],

30. — հագուեցաւ ինք.

31. — բռնելով անոր ձեռքէն,

32. — առաջնորդեց զայն մօր⁽³²⁾ մը պէս,

33. — դէպի սեղանը⁽³³⁾ խաչնարածներու,

34. — մակաղատեղը.

35. — հօտարածները հաւաքուեցան անոր շուրջ:

(Շուրջ չօրս տողերու լրատ մը):

ԱՆՈՒՇԱԻԱՆ ԱԲՂ. ԶՂՋԱՆԵԱՆ

(Շարունակելի՜ 7)

(32) Բնագիրը ունի «ahu» «եղբայր», «Մայր» «ummu» ընթերցանութեան համար, տե՛ս, Zeitschrift für Assyriologie, XLII, էջ 104:

(33) Sbe's Orientalistische Literaturzeitung, 1921, XXIV, սիւն. 261:

եղբայրացութիւնը կ'իրացնէ. «որ արեւելքի՝ արդի կարգ մը աստուածաբաններուն այն կարծիքը՝ թէ Տիրամայրը սկզբնական մեղքով ծնած է ու սրբուած Աւետման օրը . . . նոր կարծիք մըն է, և ընդհանրացած է 1854ի Պապական օրոշողութենէն վերջ. արդիւնք հակառակութեան հոգիի ընդդէմ լատիններու»: Այս եղբայրացութիւնը խաչոր սխալներ կը պարունակէ և անարդար հաստատումներ կ'ընէ: Թէ «Տիրամայրը սկզբնական մեղքով ծնած է ու սրբուած Աւետման օրը», նոր կարծիք մը չէ, և 1854ի Պապական օրոշողութենէն վերջ ընդհանրացած չէ, և լատիններու դէմ հակառակութեան հոգիի արդիւնք չէ: Մեր այս հաստատումները փաստող վկայութիւնները տեսնել քիչ մը յետոյ:

2. — Ինչ կ'ըսեն մեր շարականները. — Սուրբ Աստուածածնի Մանդեան Կանոնին մէջ Յակոբ Կթղ. Կլայեցի կ'ըսէ. «Որ մաքրեցեր Հոգիդ Սուրբ ըզսիրտ և զարգանդ մօր քո փառակցին . . . »⁽¹⁾: « . . . զփառակցից Որդւոյ զՀօգին բարեբանեցէք հոգեւոր երգով, որ մաքրագարդեաց զմարմնարան Որդւոյն »⁽²⁾: Յովակիմայ և Աննայի Կանոնին մէջ Վարդան Վրդ. Արեւելցի կ'ըսէ. « . . . ըզընեալն այսօր օրինօք բնութեան զմայր Աստուծոյ Բանին ի վերքան ըզբնութիւնս . . . »⁽³⁾: Ու Աստուածածնի Աւետման Կանոնին մէջ Գրիգոր Գ. Պահլավունի կ'ըսէ. «Անբեւոյթ փառացըն Հօր նըկարագիր, անյեղապէս ի ծառայական խոնարհի պատկեր, ի յարգանդի հոգեով մաքրելոյ . . . »⁽⁴⁾: «Բըզխումն անճառ և անբընին Հոգիդ անեղ և համագոյ, զտօրէնութեան քում էակցին մաքրագարդեալ զբնակարան եկաւորութեան . . . »⁽⁵⁾: Ահաւասիկ երեք շարականագիրներ, ԺԲ. և ԺԴ. դարերէն, որոնք «Պապական օրոշողութենէն» բազմաթիւ դարեր առաջ գրած են և առանց «լատիններու դէմ հակառակութեան հոգիի»: Մեր Նախնեաց հաւատքին շուրջ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ շարականներուն ուսուցումները ներկայա-

(1) Շարական, Երուսաղէմ, 1936, էջ 14:

(2) Նոյն, էջ 16:

(3) Նոյն, էջ 20:

(4) Նոյն, էջ 24:

(5) Նոյն, էջ 26-7: